

Lukács Csaba: Wass Albert, az ember

Az egyetlen eredeti kézirat alapján készült memoár! - hirdeti címlapján Wass Albert legújabb könyve, a Voltam. A Szabad Tér és a Czegei Wass Foundation közös kiadványa egy lírai, személyes vallomás, melyből elsősorban nem az író (és könyvei keletkezésének körülményeit), hanem az embert ismerjük meg saját írásai és a kötet végén helyet kapó családi fotók jóvoltából. Nem számadás, hanem egy gazdag életút megfigyeléseinek személyes keretbe foglalása. Emlékképek a gyerekkorból, a nagyszülőkről, a második világháború, majd az amerikai emigráció hétköznapi történetei (meglepően kevés emlékezés a Németországban eltöltött időkre), majd újra líra, immár az öregkorból - röviden így foglalhatnánk össze a könyv tartalmát.

Az író öt fia egy évvel ezelőtt látta elérkezettnek az időt arra, hogy megjelentesse a floridai Wass-archívum K77-es dossziéját, melyre a szerző a következő szót írta: Voltam. A kétszázötven oldalas kéziratba (melynek legnagyobb része 1988 és 1997 között keletkezett) Wass belevett néhány korábban publikált, önéletrajzi jellegű írást is (például a Titokzatos őzbak című művéből), és világosan nyomon követhetjük azt is, hogy miként változott meg a véleménye Amerikáról (és az ott élő magyarokról) az újvilágban eltöltött idő hatására. Két írás csak angol nyelven volt fellelhető, a Voltamban ezek magyar fordítása is helyet kapott.

A könyv szerkesztője, Takaró Mihály az előszóban így fogalmaz: a kötet stílusát és hangnemét szintén tudatosan komponált kettősség jellemzi. Az egészen líraira hangolt gyermekkori emlékképeket, természetleírásokat tudatosan követik az amerikai korszak szinte short story-vá lecsupaszított írásai, majd az utolsó fejezetre visszatér a lírai Wass-hang. (...) Úgy olvassuk a Voltamot, hogy abban a leghitelesebb tanú szólal meg nemzetünk, hazánk olyan korszakairól, melyekről ma sem tudunk eleget."Az igényes, kemény kötésű könyv címlapján mottóként az áll: "a gróf emigrált, az író itthon maradt". Az író már ismertük, most a gróf is közel kerülhet hozzánk.